

УДК 336.7

Корнєєв Володимир Вікторович,

д-р екон. наук, професор,

Державний науково-дослідний інститут
інформатизації та моделювання економіки,

завідувач відділу,

(01014, Україна, Київ, бульвар Дружби Народів, 38)

E-mail: vkorn27@gmail.com

Терещенко Ганна Миколаївна,

канд. екон. наук, с.н.с.,

Державна навчально-наукова установа

«Академія фінансового управління»,

завідувач відділу,

(01014, Україна, Київ, бульвар Дружби Народів, 38)

E-mail: tganna@ukr.net

РОЗВИТОК ФІНАНСОВОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ ТА ЗАХИСТ ПРАВ ІНВЕТОРИВ У КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РИНКІВ

Анотація

Мета дослідження. Обґрунтувати напрями розвитку фінансового сектора України в частині підвищення привабливості інвестиційного ринку та іміджу держави як партнера та реципієнта фінансових ресурсів.

Методологія. Методологічною основою є положення теорії фінансів, інвестування та конкурентності міжнародних інвестиційних ринків.

Отримані результати. Емпіричний аналіз розвитку вітчизняного фінансового сектора у контексті інтеграції міжнародних інвестиційних ринків дав змогу виокремити низку проблем захисту прав інвесторів в Україні.

Встановлено, що при реформуванні фінансового сектора потрібні зміни в формуванні передумов співробітництва України з міжнародними фінансовими організаціями. Обґрунтовано посилення взаємодії центрбанку й уряду в ключових питаннях економічного розвитку.

Цінність дослідження. Практичні рекомендації авторів можуть сприяти розвитку фінансового сектора України, покращенню інвестиційного іміджу держави на міжнародних інвестиційних ринках.

Ключові слова: фінансовий сектор, інвестори, інвестиційний імідж, інвестиційні ринки.

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Позиція України на міжнародних ринках капіталу в значній мірі визначається характеристиками розвитку інвестиційних ринків та інвестиційного іміджу держави, – як позичальника, так і реципієнта неборгових фінансових ресурсів. Це проявляється в особливостях сприйняття

економіки України та її інвестиційного клімату міжнародними фінансовими організаціями, керівниками транснаціональних корпорацій, інвестиційними фондами, міжнародними діловими заходами масової інформації та діловим світом загалом.

На сьогодні реформування фінансового сектора України та покращення інвестиційного іміджу держави є одним з найважливіших напрямів сучасної фінансової політики. Така діяльність передбачає, насамперед, аргументоване висвітлення програм і кроків центробанку та уряду, внесення пропозицій щодо нормативно-правових змін, спрямованих на активізацію інвестиційної діяльності та покращення захисту прав інвесторів в Україні. Попри наявність численних розробок і документів у цій сфері, питання дослідження інвестиційного іміджу держави є одним з тих, які не можуть бути вирішені раз і назавжди. Цим і обумовлена актуальність даної статті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню проблем розвитку фінансового сектору України присвячено чисельні наукові праці вітчизняних учених, зокрема: Абакуменко О., Бурмаки М., Буряченко А., Дзюблюка О., Дробязко А., Кульпінського С., Майорової Т., Науменкової С., Нікітіна А., Прозорова Ю., Рудана В., Фролової Т. У працях вітчизняних науковців досліджено проблеми становлення та розвитку фінансового сектору, нормативно-правового забезпечення, особливості державного регулювання та висвітлені перспективи євроінтеграційних процесів.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується стаття. Поряд із значним добробком вітчизняних учених, до сьогодні залишаються не розв'язаними питання реформування фінансового сектору та інвестиційного ринку України в контексті євроінтеграційних перспектив держави, що обмежує надходження необхідних інвестиційних ресурсів.

Формулювання мети і завдань дослідження. Метою є обґрунтування напрямів розвитку фінансового сектору України в частині підвищення привабливості інвестиційного ринку та іміджу держави як партнера та реципієнта фінансових ресурсів. Завдання дослідження полягають у розкритті можливостей і перспектив розвитку фінансового сектору України в системі міжнародного кругообігу капіталу.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Інвестиційні ха-

рактики України в системі міжнародного обігу капіталу формуються першочергово з огляду на співпрацю з МВФ, членом якого Україна є з 1992 р. У новітній історії – від 2014 р. і дотепер – співпраця з МВФ має такі віхи [1]: 30.04.2014 року МВФ ухвалив надання Україні нової позики Stand by обсягом 16,5 млрд дол. США (10,976 млрд СПЗ). У рамках цієї програми Україна отримала два транші обсягом 3 млрд дол. США (2,058 млрд СПЗ) та 1,3 млрд дол. США (914,7 млн СПЗ). 11.03.2015 р. МВФ ухвалив заміну програми Stand by на нову, чотирирічну програму «Механізм Розширеного Фінансування» (Extended Fund Facility). Перший транш обсягом 5 млрд дол. США за новою програмою було отримано одразу після її ухвалення. Надання другого траншу обсягом 1,7 млрд дол. США (що було повністю спрямовано на поповнення резервів Національного банку) було ухвалено Радою директорів МВФ 31 липня 2015 року.

3 квітня 2017 р. Рада Директорів МВФ ухвалила рішення про завершення третього перегляду програми та надання Україні четвертого траншу в \$1 млрд, який було отримано у квітні 2017 р. Був ухвалений новий Меморандум про співробітництво, який містить виклад політики та стратегії України в рамках програм EFF у 2017–2018 роках, зі спрямуванням забезпечення економічного зростання країни шляхом проведення структурних реформ і створення умов для самодостатнього розвитку.

Слід сказати, що співпраця України з МВФ важлива як лакмус позиціонування дебіторів на міжнародних боргових ринках. Такий лакмус може мати як позитив, так і негатив з точки зору аналізу наповнення програм співробітництва.

Кредити МВФ – це гарантований борг держави, надходження від якого спрямовуються на поповнення міжнародних резервів центробанку – НБУ (це, як правило; але інколи реципієнтом коштів може бути й Уряд – в новітній історії України такі приклади були, і тоді борг класифікується як прямиий). Позитиви кредитування МВФ – надходження кредитів МВФ вирівнює сальдо платіжного балансу при отриманні коштів по фінансовому рахунку за наявності проблем (від’ємного сальдо) поточного рахунку, в основному внаслідок «гойдалок» експортно-імпорتنних операцій.

Небезпека кредитів МВФ (як часто й інших кредитів) полягає в наявності спеціальних додаткових умов кредитування, що обмежують суверенітет і автономність позичальників. У цій частині

сумний досвід групи африканських країн південніше Сахари, а також Латинської Америки є тому підтвердженням. Кредит як постійний інструмент фінансування розвитку перетворюється на «кредитну голку», коли без наступних ін'єкцій економіка стагне при обмеженні нових валютних надходжень, а платіжний баланс потребує ендогенного і постійного поповнення коштами в іноземній валюті. Також при необхідності відбувається заміщення одних (старих) кредитів новими, тобто отримання нових траншів витрачається на обслуговування і погашення заборгованості з минулих періодів.

Серед відносин України з іншими міжнародними партнерами та донорами вирізняється співпраця з Європейським Союзом (ЄС). Так, у 2015 році був підписаний новий Меморандум про взаєморозуміння та Кредитну угоду між Україною і ЄС щодо надання Україні третього пакету макрофінансової підтримки ЄС обсягом 1,8 млрд євро*. Мета нового пакету фінансової підтримки ЄС – допомога в стабілізації фінансової системи України, поліпшення платіжного балансу та проведення реформ. Це вже третій пакет макрофінансової підтримки, наданий Україні з боку ЄС. У 2014 та 2015 роках ЄС вже надав Україні фінансування обсягом 1,61 млрд євро у рамках двох попередніх програм макрофінансової підтримки. Разом з новою програмою, обсяг фінансування України з боку ЄС становитиме 3,41 млрд євро, що є найбільшою за обсягом фінансовою підтримкою країни – не члена ЄС за короткий період часу [2].

Ключові факти про макрофінансову підтримку (МФП): а) програма МФП ЄС передбачає надання Україні до 1,8 млрд євро у вигляді середньострокових позик; б) МФП надається країнам-партнерам ЄС, що відчувають серйозну проблему платіжного балансу; в) МФП ЄС надається як доповнення до програми співробітництва України з МВФ «механізм розширеного кредитування» (EFF). Отже, надання МФП ЄС пов'язано з виконанням Україною діючої програми EFF з МВФ.

Також ЄС протягом 2015–2018 рр. упроваджує проект технічної допомоги у пріоритетних сферах фінансового сектора України (табл. 1).

*Довідково: Меморандум про взаєморозуміння визначає передумови виділення коштів кожного траншу допомоги, а Кредитна угода – технічні особливості надання позикових коштів.

Таблиця 1

Характеристика технічної допомоги ЄС у фінансовому секторі України [3]

Донор	Європейський союз
Строк реалізації	27.03.2015 – 27.03.2018
Мета проекту /завдання/ компоненти	Створення сектору фінансових послуг України, який забезпечить стабільні, надійні і ефективні фінансові ринки для забезпечення національної економіки фінансовими ресурсами і підтримки економічного і соціального розвитку держави і її інтеграції у глобальне фінансове середовище
Заходи здійсненні в рамках проекту станом на грудень 2016 року	<p>Проект ЄС «Технічна допомога за пріоритетними напрямками фінансового сектору» (далі – Проект) має позитивний вплив на процес реформування системи фінансової звітності та аудиту в Україні, оскільки дозволяє розширити рамки міжнародної співпраці щодо імплементації відповідних актів законодавства ЄС в Україні, а також щодо запровадження технології складання і подання фінансової звітності за міжнародними стандартами у електронній формі за принципом «єдиного вікна».</p> <p>Результати, які повинен забезпечити Проект, включають:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) запровадження електронного формату фінансової звітності на основі міжнародних стандартів фінансової звітності (далі – МСФЗ) з використанням таксономії МСФЗ; 2) оновлення організаційної структури і засад регулювання аудиторської діяльності на основі передової міжнародної практики та актів права ЄС; 3) наближення українського законодавства у сфері фінансової звітності до вимог Директиви № 2013/34/ЄС Європейського Парламенту та Ради ЄС від 26.06.2013 про річну фінансову звітність, консолідовану фінансову звітність та пов'язану звітність певних типів підприємств та Регламенту № 1606/2002 Європейського Парламенту та Ради ЄС від 19.07.2002 про застосування міжнародних стандартів бухгалтерського обліку. <p>У процесі досягнення зазначених результатів ключове значення матимуть якості проведених Проектом тренінгів і розроблених проектів актів законодавства, запровадженого програмного забезпечення в практику роботи державних органів та суб'єктів господарювання, а також рівень залучення експертів.</p> <p>На виконання пунктів 340 і 347 плану заходів з імплементації Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, на 2014–2017 роки, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17.09.2014 № 847-р, у співпраці з Проектом Міністерством фінансів України з метою імплементації актів законодавства ЄС щодо фінансової звітності та аудиту підготовлено:</p> <ul style="list-style-type: none"> – проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»; – проект Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність». <p>Робота над зазначеними законопроектами продовжується в рамках їх опрацювання заінтересованими сторонами та Комітетом з питань податкової та митної політики Верховної Ради України із залученням фахівців Проекту. Проектом також утворено Робочу групу з питань використання розширеної мови ділової звітності (XBRL) для запровадження фінансової звітності за МСФЗ у електронному форматі</p>

Джерело: Інформація щодо діючих проектів міжнародної технічної допомоги, бенефіціаром/реципієнтом яких є Міністерство фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/news/view/informacijni-materiali-schodo-dijuchih-proektiv-mizhnarodnoi-tehnichnoi-dopomogi-beneficiaromrecipi%D1%94ntom?category=mizhnarodne-spivrobitnitvo&subcategory=mizhnarodna-tehnichna-dopomoga>

Щодо питань надходження іноземних інвестицій в економіку України, то іноземний капітал приходить в Україну з намірами: а) спекулятивного вкладення коштів (оскільки нові ринки обіцяють порівняно більші прибутки); б) придбання за відносно невелику ціну акцій «потрібних» підприємств; в) розширення ринків збуту внаслідок зростання внутрішнього попиту; г) освоєння внутрішнього ринку з перспективно високою долею експорту вихідної продукції і послуг від спільного бізнесу. Цьому сприяють особливості корпоративного менеджменту в частині портфельного інвестування, а також спеціальні законодавчі акти (наприклад, Закони України «Про концесії» та «Про угоди про розподіл продукції»).

Оскільки на корпоративному рівні потенційні реципієнти стикаються з суттєвими труднощами в отриманні коштів, доцільно зосередити зусилля на двох моментах. По-перше, на створенні ефективного інвестиційного менеджменту на підприємстві, а по-друге, на підготовці інформаційно досконалих для розуміння західним партнером підготовка бізнес-планів (інвестиційних проєктів). Послуги фінансового консалтингу у сфері корпоративного управління і у сприянні «просування» бізнес-пропозиції на ринку повинні стати вагомою підмогою при виборі орієнтирів ринкової поведінки.

При оцінці інвестиційного клімату враховуються характеристики достатності правового забезпечення інвестування (валютний режим і режим зовнішньої торгівлі, пільги чи гарантії щодо вкладення і вивозу капіталу), адміністративне сприяння (хто відкриває «вікно» на внутрішній ринок), інфраструктурне середовище (розвиненість ринкових інститутів – фінансових посередників, якість підготовки інвестиційних проєктів, приватизація і постприватизаційний менеджмент підприємств тощо). Міркування та інвестиційні рішення вкладників капіталу ґрунтуються на оцінці ринкових перспектив спільного бізнесу, надійності й рівні кваліфікації реципієнта коштів, комерційній привабливості та окупності вкладень, можливості контролю за освоєнням інвестицій, наявності відносних гарантій щодо запобігання системним ризикам. Обов'язково враховується міжнародний імідж і активність країни в транскордонній динаміці руху фінансових потоків. Отримані (чи ні) рейтинги надійності позичальників капіталу від загальноновизнаних рейтингових агентств засвідчують ступінь довіри між економічними контрагентами.

Інвестори при вкладенні капіталу обов'язково зважують на такі показники, як наявні ризики і можлива дохідність інвестицій. Негативні події останніх років (падіння цін на сировинних ринках, військові дії на сході країни) суттєво зменшили інвестиційну привабливість активів вітчизняних підприємств. Значно зросли ризики інвестування, портфельні інвестори практично залишили ринок, девальвація гривні спричинила додаткові проблеми по обслуговуванню державного боргу. Інвестиційний потенціал країни виявився стиснутим лабетами «боргономіки», коли кредитні зарубіжні ін'єкції тимчасово втамовують, але не вирішують потребу у фінансових ресурсах. Боргове навантаження бюджету разом з високими ставками (ризиками) запозичення обумовлюють низький кредитний рейтинг країни, падіння довіри з боку позичальників, і, звісно, інвесторів. Тому без вирішення проблеми в царині держфінансів щодо поповнення видаткової частини бюджету та управління боргом неможливо розраховувати на значне поживлення інвестиційного ринку – в економіку, переобтяжену боргами, надходить тільки спекулятивний капітал.

Здійснення інвестиційної діяльності на території нашої країни достатньо врегульоване законодавством України. Так, Закони України «Про інвестиційну діяльність», «Про захист іноземних інвестицій в Україні», «Про режим іноземного інвестування» встановлюють державні гарантії захисту інвестицій іноземних інвесторів. Зокрема, іноземним інвесторам гарантується безперешкодний і негайний переказ за кордон їхніх прибутків, доходів та інших коштів в іноземній валюті, одержаних на законних підставах унаслідок здійснення інвестиційної діяльності на території України.

Крім того, захист інвестицій забезпечується і на міжнародному рівні, зокрема шляхом підписання Україною міжнародних угод про сприяння та взаємний захист інвестицій. Такі угоди, як правило, передбачають, що кожна зі сторін – учасниць угоди зобов'язується надати на своїй території інвестиційний режим не менш сприятливий, ніж той, який вона надає інвестиціям своїх громадян або громадян будь-якої третьої країни. Більшість таких угод гарантує, що країна, на території якої здійснюється інвестиційна діяльність, дасть змогу інвесторам здійснювати безперешкодний переказ платежів, які стосуються інвестицій, включаючи дивіденди, надходження від продажу або часткової/повної ліквідації інвестиції.

Окрему болючу проблему становить захист прав інвесторів на тимчасово окупованих територіях. Перше, що можна запропонувати в подібних випадках, це інвестиційний арбітраж в Україну з тих юрисдикцій, із якими Україна має договори про захист інвестицій. Це – Німеччина, Велика Британія, США.

У травні 2016 року набрав чинності Закон «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту прав інвесторів» [4]. У цьому документі прописані зміни до Господарського кодексу, що стосуються позовів про відшкодування збитків, які були спричинені господарському товариству його посадовою особою.

Утім, на сьогодні залишаються актуальними для України такі основні визначники привабливості інвестиційного клімату: а) позиція держави в міжнародному розподілі переміщення капіталів; б) ступінь довіри між інвестором і реципієнтом ресурсів; в) розвиненість інфраструктурного середовища для освоєння фінансових ресурсів.

Підвищення дієвості важелів державного сприяння залучення іноземних інвестицій можливо за умов: а) перманентного поновлення і внесення відповідних змін до чинних законодавчо-нормативних актів з питань заохочення інвестування; б) гарантування відшкодування втрат некомерційного характеру; в) інтенсифікації переговорів про співробітництво з Корпорацією по страхуванню приватних інвестицій США (OPIC), з організаціями по страхуванню німецьких (HERMES) і французьких інвестицій (COFAS), з Багатостороннім агентством гарантування інвестицій (MIGA); г) забезпечення безумовного виконання рішень господарських судів, прискорення вступу України до Міжнародного центру з врегулювання інвестиційних спорів (ICSID); д) відпрацювання стратегічно важливих інвестиційних проектів на міжвідомчому рівні (для усунення вузьковідомчих підходів та прискорення отримання інвесторами необхідних узгоджень); е) удосконалення інвестиційного консультування; є) спрощення порядку реєстрації та ліцензування діяльності спільних підприємств, представництв іноземних фірм.

Висновки і перспективи подальших досліджень у даному напрямку. При реформуванні фінансового сектора потрібні зміни в формуванні передумов співробітництва України з міжнародними фінансовими організаціями. Посилення взаємодії центробанку й уряду в ключових питаннях економічного розвитку (забезпечення міжнародної конкурентоспроможності, дотриман-

ня вимог економічної та фінансової безпеки, підвищення суверенних кредитних рейтингів, освоєння нових ринків) вбачаються вкрай необхідними. Оскільки вирівнювання сальдо платіжного балансу є завданням не тільки центробанку, а й уряду (через покращення структури торговельного балансу), то саме уряд здатний забезпечити додатне сальдо в парі експорт–імпорт. Центробанк зовнішньоекономічною політикою безпосередньо не займається. Тому зменшення залежності від кредитів МВФ не є завданням тільки центробанку, а спільно центробанку й уряду.

Контакти і переговорну позицію з МВФ та іншими кредиторами доцільно поступово переводити в консультативну площину. Тобто перспективно Україна – не дебітор, а сторона консультативного діалогу.

При реформуванні фінансового сектора України інвестиційна політика має бути спрямована на стратегічних інвесторів – як національних, так і іноземних – при обмеженні спекулятивного руху капіталу (т. зв. «гарячих грошей»). Для покращення інвестиційного іміджу України на міжнародному ринку необхідно забезпечити реальні сприятливі умови із високим рівнем захищеності прав іноземних інвесторів.

Основними напрямками реформування вітчизняного фінансового сектора та розвитку інвестиційного ринку є:

- реструктуризація і модернізація економіки з фокусуванням інвестиційного вектору трансформації фінансового сектора;
- сприяння відновленню циркуляції банківського кредиту та формування довгострокових фінансових ресурсів, і першочергово в національній валюті;
- лібералізація валютної політики, удосконалення системи платежів, розвиток національних ринків товарів і послуг [5];
- дерегуляція підприємницької діяльності, удосконалення нормативно-правової бази з питань регулювання інвестиційної діяльності;
- реформування та адаптація державного і корпоративного управління у фінансовому секторі відповідно до кращих практик країн ЄС;
- удосконалення інструментів залучення капіталу з метою активізації інвестиційної діяльності, усунення необґрунтованих обмежень транснаціонального переміщення ресурсів;
- мінімізація політичних ризиків і посилення дієвості антикорупційних заходів;

- розвиток і реформування регуляторної, торговельної та інвестиційної інфраструктури ринків;
- стимулювання платоспроможного внутрішнього попиту на фінансові активи резидентів при легалізації прав власності і зобов'язань учасників торговельно-інвестиційних угод.

Бібліографічний список

1. МВФ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/news/mizhnarodne-spivrobitnictvo/mvf>
2. Україна і ЄС підписали Меморандум щодо надання Україні макрофінансової підтримки обсягом 1,8 млрд євро [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/news/view/ukraina-i-%D1%94s--pidpisali-memorandum-schodo-nadannja-ukraini-makrofinansovoi-pidtrimki-obsjagom-18-mlrd-%D1%94vro?category=mizhnarodne-spivrobitnictvo&subcategory=%D1%94s>
3. Інформація щодо діючих проектів міжнародної технічної допомоги, бенефіціаром/реципієнтом яких є Міністерство фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/news/view/informacijni-materiali-schodo-dijuchih-proektiv-mizhnarodnoi-tehnichnoi-dopomogi-beneficiaromrecipi%D1%94ntom?category=mizhnarodne-spivrobitnictvo&subcategory=mizhnarodna-tehnichna-dopomoga>
4. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту прав інвесторів: закон України від 07.04.2015№ 289-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/-289-19/print1450097250371062>
5. Дзюблюк О. В. Управління ліквідністю банківської системи України: монографія / О. В. Дзюблюк, В. Я. Рудан. – Тернопіль: Вектор, 2016. – 290 с.

References

1. MVF [Elektronnyy resurs]. – Available at: <http://www.minfin.gov.ua/news/mizhnarodne-spivrobitnictvo/mvf> [In English]
2. Ukrayina i YeS pidpysaly Memorandum shchodo nadannya Ukrayini makrofinansovoyi pidtrymky obsyahom 1,8 mlrd yevro [Ukraine and the EU signed a memorandum on granting Ukraine macro-financial support in amount of 1.8 billion euros] – [Elektronnyy resurs]. – Available at: <http://www.minfin.gov.ua/news/view/ukraina-i-%D1%94s--pidpisali-memorandum-schodo-nadannja--ukraini-makrofinansovoi-pidtrimki-obsjagom-18-mlrd-%D1%94vro?category=mizhnarodne-spivrobitnictvo&subcategory=%D1%94s> [In Ukrainian]
3. Informatsiya shchodo diyuchykh proektiv mizhnarodnoyi tekhnichnoyi dopomohy, benefitsiarom/retsypiyentom yakykh ye Ministerstvo finansiv

Ukrayiny [Information on current projects of international technical assistance, the beneficiary / recipient of which is the Ministry of Finance of Ukraine] – [Elektronnyy resurs]. – Available at: <http://www.minfin.gov.ua/news/view/-informacijni-materiali-schodo-dijuchih-proektiv-mizhnarodnoi-tehnichnoi-dopomogi-beneficiaromrecipi%D1%94ntom?category=mizhnarodne--spivrobotnictvo&subcategory=mizhnarodna-tehnichna-dopomoga> [In Ukrainian]

4. Pro vnesennya zmin do deyakykh zakonodavchykh aktiv Ukrayiny shchodo zakhystu prav investoriv: zakon Ukrayiny vid 07.04.2015 № 289-VIII [On amendments to some legislative acts of Ukraine on protection of investors' rights: the law of Ukraine from 07.04.2015 number 289-VIII] – [Elektronnyy resurs]. – Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/289-19/print1450097250371062> [In Ukrainian]

5. Dzyublyuk O. V. Upravlen'e l'kv'dn'styu bank'vs'ko' sistemi Ukra'ni: monografiya [Liquidity management of the banking system of Ukraine:] / O. V. Dzyublyuk, V. YA. Rudan. — Ternop'1': Vektor, 2016. — 290 s. [In Ukrainian]

Стаття надійшла до редакції 20 березня 2017 р.

UDC 336.7

Vladimir Korneev,

Doctor of Sciences (Economics), Professor,
State Research Institute of Informatization
and Simulation of the Economy,

Head of Department,
(38, Friendship of the Peoples Boulevard, Kyiv, 01014, Ukraine)

E-mail: vkorn27@gmail.com

Anna Tereshchenko,

Candidate of Sciences (Economics), Senior Scientist,
State Educational and Scientific Institution
«Academy of Financial Management»,

Head of Department,
(38, Friendship of the Peoples Boulevard, Kyiv, 01014, Ukraine)

E-mail: tganna@ukr.net

Financial sector development in Ukraine and protection of investors' rights in the context of international investment markets integration

Abstract

Research objective. The article aims to substantiate the directions of financial sector development in Ukraine in terms of increasing the attractiveness of Ukrainian investment market, and the image of the state as a partner and recipient of financial resources.

Methodology. The theories of finance, investment, and international investment markets congruency are the methodological basis for the research.

Findings. An empirical study of the domestic financial sector development in the context of the international investment markets integration enabled the identification of challenges in protection of investors' rights in Ukraine.

The investigation specified necessary changes in prerequisites of Ukraine's collaboration with international financial organizations at financial sector reforming. The authors justified the strengthening of the interaction between the central bank and the government concerning key issues of economic development.

Value added. Practical recommendations developed by the authors can contribute to the development of the financial sector of Ukraine and the improvement of the investment image of Ukraine in international investment markets.

Key words: financial sector, investors, investment image, investment markets.

УДК 336.7

Корнилюк Роман Васильович,

канд. екон. наук, доцент кафедри банківської справи,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

(03680, Україна, Київ, проспект Перемоги, 54/1)

E-mail: info@bankografo.com

ІНОЗЕМНІ БАНКИ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС СИСТЕМНОЇ КРИЗИ 2014–2016 РР.

Анотація

Мета дослідження. У статті досліджено діяльність групи іноземних банків в Україні під час системної кризи 2014–2016 рр. з точки зору внеску у формування та реалізацію системного ризику.

Методологія. Проведено ретроспективний аналіз динаміки фінансових індикаторів іноземних банків, здійснено порівняння їх участі у формуванні та реалізації системного ризику з групою локальних банків, а також виявлено структурні відмінності у реакції на кризу в рамках досліджуваної групи.

Отримані результати. Встановлено, що іноземні банки виявилися більш стійкими до економічної кризи в порівнянні з приватними вітчизняними, не дивлячись на істотне погіршення фінансового стану. Замість посилення транскордонного каналу зараження, діяльність іноземних банків, вища лояльність клієнтів і капітальна підтримка з боку материнських структур сприяли утриманню значної частини депозитів і зменшили потенційні наслідки фінансової нестабільності в Україні протягом поточної кризи.

Цінність дослідження. Результати дослідження дозволили на основі емпіричного аналізу даних встановити важливі закономірності у сфері транскордонного каналу поширення та мінімізації системного ризику, точніше оцінити переваги та ризики присутності іноземних банків в Україні.

Ключові слова: банківська система, банківська криза, системний ризик, іноземні банки, банківська паніка.